

06.02.2023 Kahramanmaraş ve Çevre illeri Depremi: Deprem Bölgesinde Hemşirelik Deneyimleri*

02.06.2023 Kahramanmaraş and Surrounding Provinces Earthquake: Nursing Experiences in the Earthquake Zone

** Yelda ÇINAR¹

¹ Antalya Kepez Devlet Hastanesi, Dahili Birimler Servisi, Antalya, Türkiye.

Sayın Editör,

Yayın ilkeleriniz gereği özellikle uygulamaya dönük çalışmalara yer vermeniz ve yayınlardaki seçiciliğiniz, birçok araştırmacı ve akademisyene olduğu birçok meslektaşına da rehber olmaktadır. Bu vesile ile başta derginin yayınlanma sorumluluğunu üstlenen siz değerli, yayın ve hakem kurulunda yer alan saygıdeğer hocalarıma ve eserleri ile emeği geçen tüm akademisyen arkadaş ve hocalarıma teşekkür eder, saygılar sunarım.

06.02.2023 Kahramanmaraş ve çevre illeri ile 11 ili kapsayan o büyük depremde gönüllü sağlık personeli olarak Hatay Altınözü Devlet Hastanesinde görevlendirildim. Deneyimlerim ve sonrasındaki çıkarımlarımdan bahsetmek istiyorum.

Deprem sabahı ilk olarak Kepez Devlet Hastanesi Sağlık Bakım Hizmetleri Müdürümüz tüm hastane genelinde Sağlık Personeli Gönüllü Listesi duyurusu yayınladı. İlk duyuruyu gördüğümde samimiyetimle yaşadığım duygulardan bahsetmek isterim. Hiç deprem yaşamamış ve depremde sağlık hizmeti vermemiştim. İki oğlumu yalnız bırakacaktım. Gideceğim bölgede iletişim kuramayabilirdim. Ama çok fazla sayıda insan enkaz altında yardım bekliyordu. Onyediy yıldır mesleğimi icra etmekteydim. Sağlık hizmetlerini layıkıyla sunabilirdim. Çocuklarım güvenli alanda ve emanet edebileceğim birçok insan vardı. Listeye hemen ismimi yazdırarak ilk giden ekiplerin arasına girdim. On uç kişilik bir ekipti [10 Hemşire, 1 Anestezi teknisyeni, 2 Laboratuvar teknisyeni].

Antalya İl Sağlık Müdürlüğü önünde Antalya Burdur Isparta gönüllü sağlık personelleri olarak yaklaşık 200 kişilik bir ekip oluşturduk. Antalya ekibi olarak bize, havayolu ile Adana'ya daha sonra karayolu ile Hatay' a görevlendirildiğimiz bilgisi verildi. Adana havaalanı ülkemizin her yerinden gelen sağlık personelleri ile doluydu. Hepimizin isteği bir an önce deprem bölgesine ulaşip yardım ulaştırabilmektir.

* Geliş Tarihi: 31.05.2023 / Kabul Tarihi: 18.07.2023

**Sorumlu Yazar: yeldacinar80@gmail.com

Atf; Çınar, Y. (2023). 06.02.2023 Kahramanmaraş ve çevre illeri depremi: Deprem bölgesinde hemşirelik deneyimleri. Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 5(2), 103-105. <https://doi.org/10.54061/jphn.1308180>

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution NonCommercial 4.0 International License.

Adana'dan Hatay'a depremden bozulan zorlu yol şartlarında ulaştık. Hatay Eğitim Araştırma Hastanesi otoparkına sahra çadırları kurulmuştu. Sağlık hizmetlerini UMKE devralmıştı. Her yer enkaz altından kurtarılan depremzede yaralıları getiren ambulanslarla doluydu. Ekipler ilk müdahaleyi yaparak güvenli illere havayolu ve karayolu ile hastaları naklediyorlardı. Ekipler olarak görev yerlerimizin belirlenmesi için yetkililere o gece ulaşamadık. Çünkü deprem 11 ili kapsıyordu ve yetkililerde birer afetzedeydi. Sabahın ilk saatlerinde görev yerlerimiz belirlendi. Biz Kepez Devlet Hastanesi olarak Hatay Altınözü Devlet Hastanesine ulaştık.

Hastane yönetimi bizleri çok sıcak ve duygulu karşıladı. Hastane binası çok fazla fiziksel zarar görmemişti. Fakat tüm personelleri birer afetzedeydi. Evleri enkaz altında kalmıştı. Bazılarının yakınları enkaz altında kurtarılmayı bekliyordu. Bazılarının yakınları ölmüştü. Bu durum onlarda travma yaşatmıştı. Bir kısmı hastane bahçesinde araçlarının içinde, bir kısmı da kamyon kasasında ihtiyaçlarını gidermeye çalışıyorlardı. Sağlık hizmetleri sunumunda hastaneye giriyorlardı. Hemen harekete geçmeliydik. Kendimize ve hastane ekibine güvenli alan oluşturmalıydık. Çünkü insan doğası gereği dünyanın neresinde olursa olsun güvenli bir alan oluşturamazsa verimli çalışmıyordu. Hastanenin yakınındaki tarlayı deprem çok büyük devasa bir yarık oluşturarak ikiye bölmüştü ama hastaneye bu büyük şiddetli deprem çok zarar vermemişti. Bu durumdan dolayı hastanenin güvenli olduğuna inanarak ikinci kat dahiliye servisine yerleştik. Oranın banyo ve tuvaletini kullanılabilir hale getirterek hastane personellerinin de kullanmasını sağladık. Etkin bir iletişim kurarak güven ortamı oluşturmaya gayret ettik. Sağlık Bakım Hizmetleri Müdürlüğümüzün biz yola çıkmadan hazırlanmış olduğu yiyecek ve giyecek kolilerini yönetime teslim ettik. Çalışanlara ve gelen afetzedelere dağıtılmasını sağladık. Deprem bölgesinde ilk olarak güvenli alan, beslenme ve iletişimin sağlanmasının önemini deneyimlerimiz ile de öğrenmiş olduk. Aynı gün içerisinde hastanenin tek çalışan durumda olan acil servisini ekip olarak devir aldık. Sağlık Bakım Hizmetleri Müdürü ile görüşerek kendisini ve hemşire ekibini onayı ile dinlenmeye aldık. Her biri birer depremzede olan hekim ekibi ve bizler kısa aralıklarla dinlenerek kesintisiz çalışmaya başladık. Her birimiz birer acil sorumlu hemşiresi gibi psikososyal desteği, triyajı, tedaviyi, sevki ve organizasyonu yönettik. Acil servisin sarf malzeme ve ilaçlarını en verimli şekilde kullanarak devletimizin imkanlarını gelen depremzedelere ulaştırmaya çalıştık. Doğumu başlayan gebeler, plasentası ile gelen yenidoğanlar, kesici araçlarla ağır yaralanan afetzedeler müdahale ettiğimiz hastalar arındaydı. İhtiyaca yönelik aşılama yapıldı. Kronik hastalıklara sahip afetzedelerin ilaçları enkaz altında kaldığı için ilaçların tedariklerini sağladık. Hava oldukça soğuktu. Acile gelen hastaların kıyafetleri yetersizdi. Bazılarının ayaklarında çorap ve ayakkabıları bile yoktu. Kendi kıyafetlerimizden ve gelen yardım kıyafetlerinden hızlıca tedarik ettik. Trijaj sırasında kendi çalıştığım kurumdan birçok uzman hekim ile telefonla görüşerek tedavide danışmanlık aldım. Çalışmaya başladığımızın üçüncü gününde hastanenin diyaliz ünitesinin hizmete açılabilmesi için Kepez Devlet Hastanesinin diyaliz teknikerinin görevlendirilmesini sağladık. Altınözü ilçesinin ve çevre ilçelerin diyaliz hastalarına hizmet verilmeye başlandı. Üçüncü gün İstanbul gönüllü hekim ekibi aramıza katıldı. Dördüncü gün bir başka ilden gelen yeni mezunlardan oluşan sağlık personeli ekibi geldi. Mesleki anlamda hiç deneyimleri yoktu. Acil serviste çalışmaya ve kriz yönetimine uygun olmadıkları için aynı gün geri döndüler. Bu şekilde sağlık hizmetlerini sürdürmeye sekiz gün devam ettik. İstanbul'dan gönüllü olarak deneyimli hemşire ekibi geldi ve onlara acil servisi teslim ederek Hatay'dan ayrıldık.

Deneyimlerim sonrasında net ifade etmek isterim ki afette en hızlı ve etkin müdahale tamamen bir ekip işidir. Bu büyük ekipte sağlık hizmetleri sunumunda hemşirelik hizmetleri çok büyük bir paya sahiptir. Bu bağlamda çıkarımlarım şu şekildedir:

1. Hemşireler afet süreci boyunca sağlık yönetimi organizasyonu, medikal yardım sağlama, görev aldıkları kuruluşlarda birinci, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetleri sunumunda, önemli arama kurtarma ekiplerinde (UMKE, AFAD, AKUT gibi) ve yine afette önemli bir kuruluş olan Kızılay bünyesinde aktif görev almaktadırlar. Afette hemşirelik belirsiz şartlar altında kısıtlı kaynakların yönetimi, güvenlik risklerini kontrol altında tutarak sevk ve idare yönetimi gibi özel beceriler gerektirmektedir. Bu bakımdan afet yönetiminin her aşamasına hemşirelerin etkin katılabilmeleri, sağlık hizmetlerinin planlanması ve sunumu için büyük önem taşımaktadır. Afet riski çok yüksek olan ülkemizde hemşirelerin afetteki görevlerine ilişkin yasal düzenlemelerin bir an önce yapılması gerekmektedir. Çünkü Türkiye’de afet hemşireliği ile ilgili yeterli yasal düzenlemeler bulunmamaktadır.

2. Öğrenim gören meslektaşlarımızın lisans düzeyinde afet yönetimi eğitim müfredatının oluşturulması ve hemşirelerin afet yönetiminde uzmanlaşma çalışmalarının artırılması oldukça önemlidir. Sahadaki meslektaşlarımızın çalıştıkları kurumlarda Afet Yönetim Planı için yılda birden fazla tekrarlanan tatbikatlı hizmet içi zorunlu eğitim almaları bilgilerini ve mesleki becerilerini güncel tutmaları için çok önemlidir.

3. Afet bölgesindeki hemşirelerin acil ihtiyaç durumunda çalıştıkları kurumlarda uzman hekimlerle tele-konsültasyon görüşme sağlayarak triyaj ve tedavide danışmanlık alabilmeleri için yetki ve sorumluluk değerlendirilmeleri yapılmalı ve mevzuat içeren yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

4. Afet durumunda görev almak için kurulan ekiplerin içerisinde sevk idare ve acil afet yönetimi becerisine sahip en az bir hekim bulunması ve ekip üyelerinin etkin mesleki beceriye sahip olmaları oldukça önemlidir.

5. Deprem gerek sebep olduğu can kaybı ve yaralanmalar yoluyla gerek depremin ardından oluşan uygunsuz yaşam koşulları ile halk sağlığını çok büyük ölçüde etkileyen doğal bir afettir. Klinik hizmetler acil servis hizmetler ve halk sağlığı hizmetlerinin beraber yürütülmesi etkin sağlık hizmeti sunumu için çok önemlidir.

6. Afet hazırlığı aşamasında toplumumuzu afetlere karşı bilinçlendirmeye yönelik eğitimler ilkyardım eğitimleri, afet sonrası gelişebilecek sağlık sorunlarına ilişkin hasta bakımı eğitimleri verilmeli ve bu eğitim etkinliğinde hemşireler aktif görev almalıdırlar.

Bu sebeple, afet bölgesinde etkin hemşirelik hizmetleri verilebilmesi için, deneyimlerime dayalı olarak verdiğim önerilerin gelecekteki planlamalara katkı sağlayabileceği düşüncesi ile paylaşmak istedim. Yararlı olması dileğiyle...

